

बालविवाह सामाजिक र कानूनी अपराध हो ।

- बीस वर्ष नपुगी विवाह नगरौं र नगराउँ,
- उमेर नपुगी गरेको विवाह सामाजिक र कानूनी अपराध हो,
- त्यस्तो अपराध गर्नेलाई जरिवाना र कैद सजाय दुवै हुने कानूनी व्यवस्था छ ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

PRATEEK DAILY

राष्ट्रिय 'क' वर्ग

प्रतीक

दैनिक

eprateekdaily.com

निःशुल्क प्रतीक दैनिक पढ्न चाहनुहुन्छ भने लग अन गर्नुहोस् ।
eprateekdaily.com

❖ वर्ष ३६ ❖ २०७९ फागुन १८ गते बिहीवार // मृत भस्म नबन्दैमा छिट्टो भैकन बल्नुछ // 2023 March 02 Thursday ❖ मूल्य ५/- ❖ पृष्ठ सङ्ख्या ६ ❖ अङ्क १८४

हलखोरिया दहमा सूर्य नेपालले डचाम बनाउने माईराम पोखरी अतिक्रमणविरुद्ध अभियान दोस्रो दिन फोहर हटाउँदै डोजर चल्यो

प्रस, वीरगंज, १७ फागुन/
पसां राष्ट्रिय निकुञ्जभित्रको सबैभन्दा ठूलो प्राकृतिक पानीको स्रोत

भएको छ । पसां राष्ट्रिय निकुञ्जको आग्रहमा सूर्य नेपालले पुरानो डचामसँगै नयाँ डचाम बनाउने तयारी गरेको छ ।

र सो प्रयोजनको लागि ठेकेदारसँग सम्झौता भइसकेको बताए ।

निकुञ्जसँग ठेकेदारले इजाजत लिएसँगै एकाध दिनमै डचामको काम शुरू हुने र तीन महिनामा सम्पन्न हुने उनले बताए । जाडो छल्ल साइबेरियाबाट सारसदेखि स्थानीय चराचुरुङ्गीको क्रिडास्थलको रूपमा हलखोरिया दह रहेको छ । हलखोरिया दहसँगै कामिनी रामभौरीभाठास्थित दहमा पनि सारस र स्थानीय चराचुरुङ्गीको बास हुने गरेको छ ।

हलखोरिया दहमा प्राकृतिक मुहानबाट पानी आउने र सो पानी अहिले डचामको साइड भएर बग्ने भएकोले सञ्चित हुन सकेको छैन । यसैगरी, आउँदो वर्षायाममा पानीलाई रोक्नको लागि पनि डचाम आवश्यक थियो । डचामको अभावमा हलखोरिया दहको पानी सुक्दै गएको छ । वर्षायामको पानी सञ्चित नहुने र मुहानको पानी बगेर जाने हुँदा सूर्य नेपालले सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत पर्यायगतको लागि ऐतिहासिक हलखोरिया दहमा नयाँ डचाम बनाउन लागेको हो ।

प्रस, वीरगंज, १७ फागुन/
माईराम पोखरी (चिल्डेन पार्क)को अतिक्रमण हटाउन मङ्गलवारदेखि

बिद्या क्षेत्रफलमा रहेको माईराम पोखरी अतिक्रमणको शिकार भएर १९ कट्टाको चिल्डेन पार्कमा परिणत भएको थियो ।

हुन्जेलसम्म अतिक्रमित जग्गा खाली गराउने महानगरको अभियानलाई रोक्दै आएको थियो । अहिले पनि कात्तिक २१

तस्वीर: फाइल

भएको ऐतिहासिक हलखोरिया दहमा सूर्य नेपालले डचाम बनाउने भएको छ । गत वर्षदेखि पुरानो डचाम साइड भत्काएर पानी बगेपछि हलखोरिया दह सुकेको छ ।

दुर्लभ वन्यजन्तु तथा विभिन्न प्रजातिका चराचुरुङ्गीको बासस्थान रहेको हलखोरिया दह सुकेपछि अहिले समस्या

नयाँ डचामको लागि सूर्य नेपालले हिजो अर्चना कन्स्ट्रक्सनलाई जिम्मेवारी दिएको छ ।

पसां राष्ट्रिय निकुञ्जका रेन्जर हिमाल पाठकले जलचर, चराचुरुङ्गी तथा वन्यजन्तुको बासस्थान रहेको हलखोरिया दह सुकेपछि समस्या भएको र सूर्य नेपाललाई डचाम बनाउन आग्रह गरिएको

अभियान शुरू गरेको महानगरपालिकाले बुधवार पनि तोडफोड जारी राख्यो । बुधवार बिहानदेखि भग्नावशेष हटाएर एक्साभेटर चल्ने बाटो बनाइ पुनः तोडफोड शुरू गरेको छ । वीरगंज महानगरका सरसफाइ प्रमुख राजकृष्ण ताम्राकारले हिजो तोडफोड गरिएको चिल्डेन पार्कको पूर्व-दक्षिणतर्फको अवैध संरचना बुधवार भत्काउने कार्य भएको बताए ।

पुरानो नापनक्शामा सार्वजनिक पोखरी रहेको र पछि खरीदकताले थोरै जमीन किनेर पोखरीको डिल धेरै अतिक्रमण गरेका थिए । अतिक्रमित जग्गामा अहिले ठूलठुला भवन छन् । महानगरले उक्त जग्गाको नक्शापास नभएको भनेर हिजोदेखि एक्साभेटर लगाएर पक्की भवनहरू तोडफोड अभियान शुरू गरेको हो ।

गते महानगरले पहिलोचोटि अभियान शुरू गरेपछि अदालतबाट अन्तरिम आदेश जारी भएको थियो । अन्तरिम आदेश सकिएको र जग्गासम्बन्धी विवादमा नपरेर महानगरले आफ्नो दायित्व अन्तर्गत भवन निर्माणपूर्व नक्शापास गर्नुपर्ने र सो नगरेको संरचना भत्काउन पाउने कानूनी अधिकार प्रयोग गरेर अभियान शुरू गरेको हो ।

हिजो भत्किएका घरहरूको फोहरले एक्साभेटर सञ्चालनमा अवरोध पुगेका कारण आज त्यहाँको फोहर हटाएर पुनः एक्साभेटर चलाएर नक्शापास नभएका भवन भत्काइएको सरसफाइ प्रमुख ताम्राकारले बताए ।

टाँगियाबस्ती जङ्गली हात्तीले मानिसको ज्यान लियो

प्रस, निजगढ, १७ फागुन/
जीतपुर-सिमरा उपमहानगरपालिका-१६ टाँगियाबस्तीनजीकैको

वनक्षेत्रमा बुधवार दिउँसो जङ्गली हात्तीको आक्रमणबाट एकजनाको ज्यान गएको छ ।

सापकोटाले बताए ।

घटना दिउँसो करीब २ बजेतिर भएको अनुमान लगाउँदै गोठालाहरूले करीब ३ बजेतिर थाहा पाएको उनले बताए । घटनाको जानकारी दिए लगत्तै डिभिजन वन कार्यालय, बाराका कर्मचारी, प्रहरी घटनास्थल पुगी शय्यपरीक्षणको लागि शव कलैया अस्पताल लगेको थियो ।

विगत डेढ दशकयता बाराका करीब १६ जनाको जङ्गली हात्तीले ज्यान लिएको जसमध्ये टाँगियाबस्तीमा मात्रै हालसम्म छजनाले ज्यान गुमाएको समाजसेवी सापकोटाले जानकारी दिए । पसां राष्ट्रिय निकुञ्ज विस्तारपछि पछिल्लो समय बाघको सङ्ख्या बढेर जङ्गली हात्ती, चितुवालागायत अन्य वन्यजन्तु बस्तीमा पस्न थालेका छन् ।

मृत्यु हुनेमा जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका-१६ टाँगियाबस्तीका ४५ वर्षीय गापाड दलामी मगर रहेका छन् । बस्तीको पश्चिम-दक्षिणतर्फ बस्तीदेखि करीब तीन सय मिटर वनक्षेत्रमा पशु चौपायाका लागि पत्तकर लिएर घर आउने क्रममा एकासि हात्तीले आक्रमण गरी ज्यान लिएको अवस्थामा गोठालाहरूले थाहा पाएपछि बस्तीमा हल्लाखल्ला भएको थियो । उनको शव भएको स्थानमा जङ्गली हात्तीको पाइला भेटिएको र खोजतलास गर्दा बस्तीनजीकैको जङ्गल र बस्तीमा लगाएको केराबाली हात्तीले राति अबेरसम्म खाइरहेको स्थानीय समाजसेवी रमेश

ओडार माविमा चार कोठे भवनको शिलान्यास

प्रस, ठोरी, १७ फागुन/
ठोरी गाउँपालिका-३ स्थित नेपाल राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय, ओडारमा बुधवार गापा अध्यक्ष लालबहादुर श्रेष्ठले चार कोठे भवनको शिलान्यास गरेका छन् ।

उनले निःशुल्क शिक्षा र शैक्षिक वातावरण निर्माणको जिम्मा गापाको

जेट महीनाभित्र चार कोठे भवनको निर्माण कार्य सम्पन्न हुने विद्यालय

रहेको बताए । उनले आफ्नै पहलमा शैक्षिक सुधार गर्न परामर्श र सुझाव समिति गठन गरिएको बताए । उक्त समितिले सामुदायिक विद्यालयहरूको अवलोकन गरी सोको प्रतिवेदन दिएपछि आगामी शैक्षिक सत्रदेखि नयाँ ढङ्गले अधि बढ्ने बताए । राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार योजना अन्तर्गत रु ४५ लाखको लागतमा

व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष बलबहादुर श्रेष्ठले जानकारी दिए । शिलान्यास कार्यक्रममा वडाध्यक्ष शम्भु खड्का, ठोरी गापाका शिक्षा संयोजक भूपालकुमार जोशी, रुद्र खड्का, दिलबहादुर श्रेष्ठ, धावासाङ्गे लामा, पार्वती सुवेदी, दिलमाया श्रेष्ठलागायतको सहभागिता थियो ।

पाँच लाख मूल्यबराबरको सालको गोलिया र जीप नियन्त्रणमा

प्रस, निजगढ, १७ फागुन/
डिभिजन वन कार्यालय, रौतहटले सालको गोलिया लोड जीप नियन्त्रणमा लिन सफल भएको छ ।

जङ्गलसैयाबाट दक्षिणतर्फ जाँदै गरेको ना.४च १२७० नम्बरको जीपलाई शङ्का लागेर सशस्त्र वनरक्षकको टोलीले पछ्याउने क्रममा भाग्दै गर्दा पल्टिएको अवस्थामा बुधवार राति करीब ३ बजे फेला पारेको हो ।

वन कर्मचारीले पछ्याएको थाहा पाएसँगै गुडिरहेको जीपलाई छोडेर चालक र अन्य काठ तस्कर समूह भागेको घटनास्थल पुगेका वन सुरक्षाकर्मीहरूको अनुमान छ । गोलिया लोड जीपलाई रौतहटको गुजरा नगरपालिका-४ कनकपुर सिम्री बस्तीमा पल्टिएको अवस्थामा फेला पार्न सफल भएको डिभिजन वन अधिकृत सुनीलकुमार कर्णाले बताए । चलि रहेकै

अवस्थामा चालकले जीप छोड्दा पल्टिएर केही घरका पालीहरूमा सामान्य क्षतिसमेत भएको उनले जानकारी दिए । सो जीपमा रहेका नौ थान सालका गोलियाको परिमाण १०९.७७ क्यूफिट रहेको डिवका, रौतहटले जनाएको छ । उक्त गोलियाको हाल बजार मूल्य लगभग पाँच लाख रहेको छ । निजगढ नपा-१ सिगौल कछुडिया टोल र रौतहटका काठ तस्कर समूहले उक्त गोलिया रौतहट ईटाभट्टामा बिक्री

छोटकरी आत्महत्या

प्रस, सेढवा, १७ फागुन/
जीराभवानी गाउँपालिका-३ परसवा निवासी तेजनारायण गौरीका १८ वर्षीय छोरा सुमित गौरीले बुधवार आत्महत्या गरेका छन् । परसवास्थित चिरान मिलभन्दा उत्तर सिँसाधारीमा रहेको शिरीषको रूखमा गौरीले पासो लगाएर आत्महत्या गरेको प्रहरीले जनाएको छ । आत्महत्याको कारणबारे प्रहरीले अनुसन्धान गरिरहेको छ ।

विद्युत् चुहावट गर्ने आठजना पक्राउ, फ्रिज नियन्त्रण

प्रमोद यादव, पंचगावौं, १७ फागुन/
नेपाल विद्युत् प्राधिकरण पोखरिया वितरण केन्द्रको चुहावट नियन्त्रण टोली र इलाका प्रहरी कार्यालय र सशस्त्र प्रहरी बल पोखरियाको संयुक्त टोलीले मङ्गलवार मध्यराति अनुगमन गर्ने क्रममा विद्युत् चुहावट गर्ने आठजनालाई पक्राउ गरेको छ । विद्युत्को तारबाट हुकिड गरेर विद्युत्तीय उपकरण चलाइरहेका आठजनासहित एउटा फ्रिज नियन्त्रणमा लिइएको थियो ।

पक्राउ परेकाहरूलाई इलाका प्रहरी कार्यालयको हिरासतमा राखिएको पोखरिया वितरण केन्द्रका प्रमुख जगन्नाथ शाले बताए । पक्राउ पर्नेमा विन्ध्यबासिनी गाउँपालिकाको बहुअर्वा निवासी अजय राम, सखुवाप्रसौनी गापा लखनपुर बस्ने जगदीश कम्कर, सखुवनियाका शम्भु महतो थारू, जीराभवानी गापा, सखुवनियाका रामशरण माझी, हरैयाका शिवनारायण चौधरी, नौकाटोलाका ब्रह्मानन्द महतो थारू, ठग पञ्जियार,

जगरनाथपुर गापाका जगर मियाँ अन्सारी रहेका छन् ।

विचारसार एवं सूक्तिहरू

फट्याइया वर्षात्मा हरियो हुन्छ भने गर्मीमा पहेंलो ।
व्यक्ति पनि जस्तो वातावरणमा रहन्छ, त्यस्तै बन्न पुग्छ ।

प्रकाशक : प्रतीक प्रकाशन समूह प्रा. लि., वीरगंज-११
प्रधान सम्पादक : जगदीशप्रसाद शर्मा
प्रबन्ध सम्पादक : विकास शर्मा
सम्पादक : शत्रुघ्न नेपाल/ खड्गबहादुर श्रेष्ठ (प्रताप)
समाचार सम्पादक : आर. के. पटेल
बारा विशेष प्रतिनिधि : गम्भीरा सहनी
मुद्रक: प्रतीक प्रकाशन समूह प्रा. लि. (अफसेट छापाखाना)
चिमुटी टोल, श्रीपुर, वीरगंज-१४ (नेपाल), पोस्ट बक्स नं. ७८, फोन नं. ०५१-५२५१२२, ५२३१०५
email: prateekdaily@gmail.com
Website: www.eprateekdaily.com

नेपालका कम्युनिस्टहरू

सर्वहारा श्रमिकहरूको पक्षमा राजनीति गर्दै समाजवादसम्म पुग्ने लक्ष्य राख्ने नेपालका कम्युनिस्टहरू जुट्नुभन्दा फुट्न बढी जानेका छन् । सिद्धान्त र विचारभन्दा पदका निम्ति नेपालका कम्युनिस्ट पार्टीहरू बारम्बार विभाजित हुँदै आएका छन् । फेरि पनि उनीहरू आफ्नो दोष भने अरुको टाउकोमा थोपेछन् । नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (नेकपा) को निर्माण र विभाजनमा देखिएका भित्री कारणहरू खोतलेर विश्लेषण गर्ने हो भने पार्टीमा पद, सत्तामा प्रधानमन्त्री र मन्त्री जस्ता पदहरू नै नेताहरूको सर्वाधिक चासोका विषय बनेको पाइन्छ । व्यक्तिगत स्वार्थका अधि पार्टीको विचार र सिद्धान्तलाई तिलाञ्जलि दिएको छर्लङ्ग छ । देश र जनतालाई केन्द्रबिन्दुमा राखेर कम्युनिस्ट पार्टीमा छलफलसमेत भएको पाइँदैन । मुखले देश र जनता भने पनि त्यसको मुख्य निशाना भने पद र स्वार्थ नै देखिने गरेको छ ।

यो कुनै एउटा पार्टीभित्रको मात्रै कुरा होइन । उनीहरूबीच दुई वा दुईभन्दा धेरै कम्युनिस्ट पार्टीबीच सहकार्य तथा सहअस्तित्वको कुरामा पनि यही स्वार्थ बाधकको रूपमा छ । छापामार युद्ध लडेर आएको माओवादी डेढ दशक बित्न नपाउँदै हात्तीबाट मुसोमा परिणत भइसक्यो । त्यसैगरी, एमाले पटक-पटकको फुटबाट अधोगतितर्फ छ । वैकल्पिक शक्ति तयार भइसकेको कारण मात्रै आजसम्म नागरिकले यिनीहरूलाई बाँकी राखेका हुन् । त्यो कुरा यसपालिको चुनावले पनि सङ्केत गरिसकेको छ । यो अवस्थामा पनि कम्युनिस्ट विचारलाई धराशायी बनाउने र जसरी पनि सत्तामा ढुबिरेरने खेलमा उनीहरू लागिरहेकै छन् । कम्युनिस्ट नेताहरूले कुसी मोहलाई लुकाउन पार्टी फुटाएर अध्यक्ष र महासचिव बन्ने होड नत्यागेसम्म कम्युनिस्ट धुवीकरणको नारा कुरामै सीमित हुने देखिन्छ । अरु त अरु पद नपाएपछि पार्टी फुटाएर महासचिव हुनेहरूले धुवीकरण गर्दा एक मात्र महासचिव सकार्ण अवस्था पनि देखिँदैन । ठूलाको कुरा छाडौं, अहिले चार साना कम्युनिस्ट पार्टी एक हुने भन्नेमा पनि यही कुरा बाधक बनेको छ ।

नेकपा विभाजनको दोष अदालतलाई लगाइयो । अहिले एमाले र माओवादी गठबन्धन टुट्नुलाई विदेशीको दोष लगाइरहेका छन् । नेपाली कम्युनिस्ट पार्टीमा जुट्नेभन्दा टुट्ने क्रम उनीहरूको विशेषता बनिसक्यो । उनीहरूको मार्गदर्शक सिद्धान्त नै टुट्फुट देखिन्छ । सिद्धान्तको कसी व्यवहार हो भन्नेहरूले व्यवहारमा त यही देखाएका छन् । चुनावबाट झन्डै दुई तिहाइ बहुमत ल्याएको कम्युनिस्ट पार्टी तीन वर्ष नबित्दै तीन चिरा परे । उसो त नेपालको राजनीतिक इतिहासमा दलहरूबीचको एकता र फुट नौलो होइन । त्यसमा पनि कम्युनिस्ट पार्टीबीचको विभाजनले कीर्तिमान नै राखेको छ । शान्ति प्रक्रियामा आएपछि नेकपा माओवादी पटक-पटक फुट्ने, जुट्ने र फेरि जुट्ने क्रम चलिरह्यो । यो अझै सकिएको छैन । नेपालमा कम्युनिस्ट जनमत राम्रो छ । मिल्ने हो भने विदेशीले केही गर्न सक्दैन । टुट्फुटको बीचमा अरुले खेल्ने हो । कम्युनिस्ट पार्टीहरूमा सरकार चलाउने ढङ्ग रहनेछ भन्ने सन्देश जनमानसमा परिसकेको नपुगु भनेको नागरिकको आशा नभएको हो । समाजवाद र साम्यवाद मुख्य नारा रहेको कम्युनिस्ट नेताहरू विलासी जीवनशैली, अराजकता र यौन बुराचारसम्मका लागि जानेका छन् । यसले कम्युनिस्ट आन्दोलनलाई

परिवर्तनका लागि युवाहरूको भूमिका

छन् । यस्तो पीडादायी अवस्थाले समाजमा सकारात्मक परिवर्तन सम्भव हुँदैन । एकातिर मानिसमा ऋण लिएर दुरुपयोग

सुन्दर हुन आउँछ । युवामा जोशको भण्डार हुन्छ तर यदि युवाको अठोट पनि परिवर्तनशील भइरह्यो भने र

छ भन्ने देखाउन सम्भव हुन्छ । युवा मनोविज्ञानमा देशप्रति, समाजप्रति र आफूप्रति नै विशेष

स्वतन्त्र विचार

सञ्जय साह मिश्र

mitrasanjay41@gmail.com

आजको युवाले आफ्नै देशमा काम गर्ने, यहीँको पर्यावरणमा सुधार गर्न दृढ मनोविज्ञान बनाउनु जरूरी छ । फेरि पनि कसैलाई देखाउनका लागि होइन कि राम्रो गर्दै गयो भने देख्नेहरू धेरै हुन सक्छन् भन्ने मनमा राखेर यहाँको माटोमा श्रम र सीप खन्याउने अठोट गर्नुपरेको छ ।

गर्ने प्रवृत्ति विकसित हुन्छ भने अर्कोतिर रकमले सामाजिक तथा आर्थिक प्रगतिमा सकारात्मक भूमिका खेलेको अर्थ लादैन । यस्तो अवस्थामा युवावर्गले नै सबैभन्दा बढी सचेतनापूर्वक समाजलाई अगाडि बढाउने नेतृत्व लिन आवश्यक हुन्छ । युवाले चाहेमा धेरै हदसम्म आर्थिक विकृति रोक्न सकिन्छ ।

युवाले सबैभन्दा पहिले आफूमा नै परिवर्तन ल्याउनु जरूरी छ । सबैभन्दा पहिले आफ्नो मानसिकतामा परिवर्तन ल्याउन आवश्यक छ । आजभोलि किशोर किशोरी उमेरमा नै यो कुरा मनोविज्ञानमा सेट हुन थालेको छ कि अब केही वर्षमा म विदेश जान्छु । कोही पढ्नको लागि र कोही पढाइ छाडेर रोजगारको लागि । पढ्नको लागि विदेश जान्छु भन्नेहरूले पढाइ राम्रो गरिरहेका छन् तर जो छरछिमेकी वा परिवारकै कोही अठार-उन्नाइस वर्षको उमेरमा विदेश पुगिरहेको र त्यहाँबाट पैसा पठाइरहेको देखिरहेको भोगिरहेको छ भने तिनमा पढेर केही हुँदैन भन्ने मनोविज्ञान पर्न गएको हुन्छ । विदेश गएर राम्रो आम्दानी हुन्छ भन्ने भ्रमबाट युवा समुदाय मनोबैज्ञानिकरूपमा सचेत हुनु आवश्यक छ । विदेशमा जाने मनोविज्ञान निर्धारण भइसकेपछि एक किसिमले लक्ष्य नै विदेश पलायन हुन जान्छ । विदेश पलायन लक्ष्य भएको मनोविज्ञानले यहाँको समाजमा केही गर्दैन । यसैले सबैभन्दा पहिले विदेशको मनोविज्ञान रोक्नुपर्छ र आफ्नो क्रियाशीलतामा किशोरावस्थादेखि नै परिवर्तन ल्याउनु जरूरी छ । मैले यही बसेर केही गर्नुछ र मलाई यहीँको योग्य नागरिक बन्नुछ भन्ने भाव र भावना मनमा उमारेर हरेक सूर्योदयमा आफ्नो भविष्यको नयाँ बिहानी हेर्नुपर्छ ।

युवालाई परिवर्तनको संवाहक भनिन्छ । यो विचार पुरानो हो, अर्थात् निकै पहिलेदेखि नै युवालाई परिवर्तनको वाहक मानिँदै आएको छ । युवाले परिवर्तनलाई सम्भव गराउँछ । यदि युवाको काँधमा जिम्मेवारी र मनमा इमानदारी महसूस भयो भने त्यहाँको समाजमा परिवर्तन अत्यन्त स्वाभाविक हुन आउँछ । परिवर्तन अत्यन्त हार्दिक र

परिवर्तनशीलताको अर्थ अस्थिर मनस्थिति भइयो भने युवा कुहिरोको काग बन्न पुग्छ । कुहिरोको काग भन्नुको तात्पर्य उद्देश्य हराएको, लक्ष्य खोजिरहेको अनि पूर्णतया आफैँप्रति विश्वस्त हुन नसकेको अवस्था हो । आफैँ भविष्य बनाउँछु भन्ने विश्वास दृढ हुने हो र त्यो विश्वास यदि आफ्नो समाज अनुकूल छ भने युवाले समाजमा धेरै परिवर्तन गर्न सक्छन् । युवाको काँधमा आएको जिम्मेवारीलाई सजिलै र आनन्दपूर्वक पार लगाउन सक्छन् ।

अहिलेको युवामा जसरी पलायनवादी सोच रहेको छ त्यसलाई नै परिवर्तन गर्ने पहिलो आवश्यकता हो । यदि राम्ररी विचार गर्ने हो भने शिक्षार्जनका लागि विदेश जाने युवाको वर्गलाई विचार गर्ने हो भने चेतना र आर्थिक दुवै दृष्टिकोणले सक्षम मानिस मात्र विदेश गइरहेका छन् । यसविपरीत यदि कामको खोजीमा विदेश जाने युवाको वर्गलाई विचार गर्ने हो भने तुलनात्मकरूपले चेतना र आर्थिक दुवै दृष्टिकोणले समाजमा कमजोर रहेकाहरू बढी छन् । चेतनशील तथा आर्थिक दृष्टिकोणले सक्षम तथा शिक्षा र अर्थ दुवैमा पछाडि परेका गरी दुवै वर्ग वा पक्षका मानिसमा, दुई फरक उद्देश्यले, विदेश पलायनको मनोविज्ञान रहेको छ भने यस अवस्थामा यहाँ बस्न रुचाउने तथा यस समाजको उत्थान गर्न चाहनेको सङ्ख्या त स्वाभाविकरूपमा कम हुन जाने देखिन्छ । समाजमा समर्पणको भावना राख्ने युवा त स्वाभाविकरूपमा कम हुन्छ । यसमा परिवर्तन आवश्यक छ । यस किसिमको मनोविज्ञानलाई समाजले परिवर्तन गर्नेतर्फ विचार गर्नुपरेको छ । र, फेरि पनि यसमा युवा वर्गकै भूमिका सबैभन्दा ठूलो र वर्तमान अवस्थामा निर्णायक पनि हुने देखिन्छ । यदि युवा सक्रिय भएर मलाई यसै देशको माटोमा काम गर्नुछ र मलाई यसै देशको शिक्षा प्रणालीमा आफूलाई अब्बल साबित गर्नुछ भन्ने सङ्कल्प हुन सक्थ्यो भने यहाँको माटोमा रहेको उर्वराशक्तिको उपयोग सम्भव छ, यहाँ उद्योगधन्दाको विकास सम्भव छ र यहाँको शिक्षामा पनि उत्पादकत्व रहेको

जिम्मेवार हुने परिवर्तन आउनु जरूरी छ । युवाले म आफ्नो लागि, आफ्नो समाजको लागि र आफ्नो देशको लागि यहीँ बसेर सकारात्मक काम गर्न सक्छु, यहाँको वातावरणमा जे अपुग छ, जे नकारात्मक छ र जे सुधार गर्न सक्छु जस्तो लाग्छ त्यसमा सकेको सकारात्मक योगदान दिने सोच आउनु आवश्यक देखिएको छ । परिवर्तन एकैचोटि सम्भव छैन, बिस्तारै हुन्छ । तर यदि कसैले मलाई यहीँ काम गर्नुछ र यहीँको लागि काम गर्नुछ भन्ने दृढ विश्वास पलाउँछ भने धेरै हदसम्म यो सम्भव छ कि पहिले आफूमा परिवर्तन हुन्छ । पहिले आफूलाई परिवर्तन गर्न सकिन्छ । आफूमा परिवर्तन ल्याउने हो, आफ्नो बाटो सही छ भनी देखाउन सक्ने हो भने त्यस बाटोलाई अरुले पनि पछ्याउँछन् । एउटाले प्रशंसा पायो भने अर्कोले पनि प्रशंसाको लोभमा त्यो काम गर्छ तर कुनै किसिमको लोभभन्दा अनुकरणीय वा उदाहरणीय बन्नु राम्रो हो ।

आजभोलिका युवामा समूहगत अनुकरणको भाव प्रबल छ । दुई चारजना साथीको समूहले यसरी गर्नुपर्छ भन्ने भएपछि त्यसै गर्न रुचाउँछन् । नकारात्मक कुरो त जुनसुकै परिवेशमा सिक्नेले सिक्छन् । तर आजको युवाले आफ्नै देशमा काम गर्ने, यहीँको पर्यावरणमा सुधार गर्न दृढ मनोविज्ञान बनाउनु जरूरी छ । फेरि पनि कसैलाई देखाउनका लागि होइन कि राम्रो गर्दै गयो भने देख्नेहरू धेरै हुन सक्छन् भन्ने मनमा राखेर यहाँको माटोमा श्रम र सीप खन्याउने अठोट गर्नुपरेको छ । यहीँको माटोमा विकासको बाटो फराकिलो बनाउनुपरेको छ । कुनै किसिमले पलायनवादी मानसिकताको शिकार हुनुहुँदैन । मानसिकता नै पलायनवादी हुने हो भने हामी अरूलाई मात्र गाली गर्ने हुन सक्छौं, कसैले यसमा तपाईंको भूमिका के रह्यो भन्ने प्रश्नको उत्तर दिन सकिन्न । हामीले खोजेको परिवर्तन यहीँ समाजमा रहेर गर्ने हो र त्यसमा आफ्नो हिस्सेदारी पनि खोज्ने हो । समाजको सकारात्मक परिवर्तनमा युवा भूमिका निकै ठूलो र निकै महत्त्वपूर्ण हुने कुरामा कुनै विवाद नहोला ।

कर नबुझाउने २९ जना करदातामाथि कारबाई शुरू

वीरगंज, १७ फागुन/रासस

आन्तरिक राजस्व कार्यालय, वीरगंज, पसाले लामो समयदेखि कर नबुझाउने करदातालाई कारबाई गर्ने भएको छ ।

वर्ता भएर पनि लामो समयदेखि कर नबुझाउने मूल्य अभिवृद्धि करका ४०३ र आयकरका ४२९ करदातामाथि कारबाई प्रक्रिया शुरू भएको सो कार्यालयले जनाएको छ ।

प्रमुख कर अधिकृत ढाकाराम तिवारीले भने, "पहिलो चरणमा करदातालाई १५ दिने र सात दिने पत्र पठाइसकेका छौं । यसपछि पुनः तीन दिनको पत्र पठाउनेछौं ।" पत्र प्राप्त गरेर पनि बक्यौता नबुझाए उनीहरूको बैंक खाता रोक्कासमेत गरिने उनले जानकारी दिए ।

जिल्लामा एक लाख २४ हजार ३०५ करदाता रहेको कार्यालयले जनाएको छ । यसैबीच, बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कर्जा

प्रवाह नगर्दा चालू आर्थिक वर्ष २०७९/८० को छ महीनाको अवधिमा आन्तरिक राजस्व कार्यालय, वीरगंजको राजस्व सङ्कलनमा कमी आएको छ ।

सो कार्यालयका अनुसार चालू आर्थिक वर्ष २०७९/८० को छ महीनाको अवधिमा र चार अर्ब ७३ करोड १६ लाख राजस्व सङ्कलन गर्ने लक्ष्य रहेकोमा ६६ दशमलव ६९ प्रतिशत अर्थात् र तीन अर्ब १५ करोड १६ लाख मात्र राजस्व सङ्कलन भएको छ ।

चालू आर्थिक वर्षको छ महीनामा अन्तःशुल्कतर्फ र एक अर्ब ३१ करोड ९५ लाख २९ हजार, आयकरतर्फ र एक अर्ब चार करोड ८८ लाख ६९ हजार, मूल्य अभिवृद्धि करतर्फ र ७३ करोड ६७ लाख ६६ हजार, ब्याजकरतर्फ र दुई करोड ४० लाख २३ हजार र घरबहाल करतर्फ र दुई करोड २४ लाख ९९ हजार राजस्व सङ्कलन भएको सो कार्यालयका सूचना अधिकारी सञ्जय

सरदार क्षेत्रीले जानकारी दिए ।

विभिन्न कारण देखाउँदै बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कर्जा प्रवाह नगरेको तथा विभिन्न सामानको आयातमा सरकारले गरेको प्रतिबन्धनालायतता कारणले राजस्व सङ्कलन घटेको सूचना अधिकारी क्षेत्रीको भनाइ छ ।

गत आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा सो कार्यालयले नौ अर्ब ४४ करोड ४५ लाख ७५ हजार राजस्व सङ्कलन गर्ने लक्ष्य लिएकोमा लक्ष्यको ९२ दशमलव ३० प्रतिशत अर्थात् र आठ अर्ब ७१ करोड ६९ लाख ६० हजार राजस्व सङ्कलन गरेको थियो ।

हरपुरमा हुने इस्तिमा क्षेत्रको अवलोकन

प्रस, वीरगंज, १७ फागुन/
जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका-
२४ स्थित हरपुरमा फागुन २७-३०
गतेसम्म हुने इस्तिमाको लागि वीरगंज
महानगरपालिकाका उपप्रमुख इस्तिमा
आलमले निरीक्षण गरेका छन्।

करीब ४० बिघा क्षेत्रफलमा हुने
इस्तिमा बाहिरबाट आउने पाहुनाहरूको
लागि खानेपानीको धारा २४ वटा र
शौचालय छ सयवटा निर्माण गरिएको
छ। इस्तिमामा बन्नु खाना, इस्तिमा
खाना, गुसलखानाको व्यवस्था गरिएको
छ भने १२ सयजना स्वयंसेवक खटाइने
बताइएको छ।

तस्वीर: प्रतीक

निरीक्षण टोलीमा नेपाली
काङ्ग्रेसका नेता सज्जद हुसेन,
उपप्रमुखका स्वकीय सचिव शेख हजर,
वीरगंज मनपाका कर्मचारी कमल महतो,
नेकाका धर्मराज यादव, राहुल
गुप्तालगायतको सहभागिता थियो।

लागूऔषध नियन्त्रणबारे अन्तर्क्रिया

प्रस, वीरगंज, १७ फागुन/
समुदाय-प्रहरी साझेदारी कार्यक्रम
अन्तर्गत अन्तर्राष्ट्रिय लागूऔषध दिवसको
अवसरमा सामुदायिक सेवा केन्द्र,
छपकैयाले मोडेल कलेजमा
लागूऔषधसम्बन्धी जनचेतनामूलक
कार्यक्रम बुधवार गरेको छ।

कार्यक्रममा वीरगंज महानगरका
उपप्रमुख इस्तिमा आलमले लागूऔषध
सेवन र ओसारपसारमा आफ्ना
छोराछोरीलाई लान नदिन अनुरोध गरे।
कार्यक्रममा वडा प्रहरी कार्यालय,
बिताका प्रमुख प्रहरी निरीक्षक विदुर
शिवाकोटी र मनीषा लौडारीले कलेजमा
अध्ययनरत विद्यार्थीहरूलाई
लागूऔषधबारे जानकारी गराएका थिए।
सामुदायिक सेवा केन्द्र, छपकैयाका

तस्वीर: सौजन्य

अध्यक्ष हाजी ग्याँसुदीन ठकुराईको
अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा
वडाध्यक्षद्वय महमद रयाज मियाँ तेली,
वडाध्यक्ष बैजू स्वर्णकार, केन्द्रका वरिष्ठ
उपाध्यक्ष मोहम्मद अब्दुल हक, सचिव
प्रवीण विक्रम शाह, कोषाध्यक्ष प्रेमकुमारी
सिंह, सदस्य अजितकुमार भुजेल, अब्दुल
कैश मियाँ तेली, अरुणकुमार गोयल,
ऐहसानुल हक, मोमिला खातुन,
उपप्रमुखका स्वकीय सचिव शेख हजर,
कमल महतो, धर्मराज यादव, राहुल
गुप्तालगायतको सहभागिता थियो।

अपराध नियन्त्रणबारे छलफल

प्रस, वीरगंज, १७ फागुन/
सामुदाय-प्रहरी साझेदारी कार्यक्रम
अन्तर्गत ग्रीनसिटी सामुदायिक सेवा केन्द्र,
आदर्शनगरले महिला, बालबालिका तथा
नागरिकविरुद्ध हुने अपराध
नियन्त्रणसम्बन्धी छलफल कार्यक्रम
बुधवार गरेको छ। कार्यक्रममा वडा
प्रहरी कार्यालय, बिताका प्रहरी निरीक्षक
विदुर शिवाकोटीले सहभागीहरूलाई
महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ
नागरिकविरुद्ध हुने अपराध नियन्त्रण
सम्बन्धमा छलफल गरेका थिए।

कार्यक्रममा वडाध्यक्ष सुशीलकुमार
साह कानू, व्यवस्थित वीरगंज
अभियानका विलीपराज कार्की, प्रनानि

तस्वीर: प्रतीक

अशोक महतो, हँगाट वेलफेयरका अध्यक्ष
सुरेश हँगाटा, सामुदायिक आँखा
अस्पतालका महेशसिंह धामी, केन्द्रका
उपाध्यक्ष सञ्जय शर्मा, सचिव मुरली

जालान, कोषाध्यक्ष ज्योति हँगाटा, सदस्य
शेखर अग्रवाल, प्रकाश थारू, नूतन
सरावगी, अप्साना खातुन, रतन
टेमानीलगायतको सहभागिता थियो।

सर्लाहीमा पाँच हजारभन्दा बढी शिक्षक दरबन्दी रिक्त

सर्लाही, १७ फागुन/रासस
सर्लाहीका सामुदायिक विद्यालयमा
पाँच हजारभन्दा बढी शिक्षक कर्मचारीको
दरबन्दी खाली छ। जिल्लामा ४७८
सामुदायिक विद्यालय रहेकामा पाँच हजार
३१७ शिक्षकको दरबन्दी खाली छ।

जिल्लामा ४७८ सामुदायिक विद्यालय
रहेकामा दुई हजार ३८८ शिक्षक कार्यरत
छन् भने पाँच हजार ३१७ शिक्षकको
दरबन्दी खाली रहेको शिक्षा विकास तथा
समन्वय एकाइ, सर्लाहीका प्राविधिक
सहायक सुनील कुशवाहाले जानकारी
दिए। त्यस्तै, विद्यालय सहायक परिचर
४७८, विद्यालय सहयोगी कर्मचारी ८६
तथा निजी स्रोतका शिक्षक १०८
दरबन्दीमा कार्यरत रहेका उनले बताए।
जिल्लामा रहेका ४७८ सामुदायिक
विद्यालयमा पाँच हजारभन्दा बढी
जनशक्ति कार्यरत रहे पनि सामुदायिक
विद्यालयको अवस्था दिनानुदिन खस्कंदो

छ। जिल्लामा रहेका ४७८ सामुदायिक
बताउँछन्। रिक्त शिक्षक दरबन्दी पदपूर्ति
नहुँदा सामुदायिक विद्यालयले गुणस्तरिय

तस्वीर: फाइल

विद्यालयमा दुई हजार ९३९ शिक्षकको
दरबन्दी अतिआवश्यक रहेको कुशवाहा

शिक्षा प्रवाह गर्न नसकेको गुनासो आउने
गरेको उनको भनाइ छ।

जिल्लामा अधिकांश सामुदायिक
विद्यालयमा तहगत शिक्षक, विषयगत
शिक्षक र विद्यार्थी तथा शिक्षकको
अनुपात मिलान नहुँदा शिक्षा र
अध्यापनमा सुधार हुन सकेको छैन।
बीस स्थानीय तह रहेको सर्लाहीमा हरेक
स्थानीय तहमा १० भन्दा बढी सामुदायिक
विद्यालय छन्।

सामुदायिक विद्यालयको गुणस्तर
खस्कंदो अवस्थामा रहेका कारण
विद्यार्थी सङ्ख्या न्यून हुँदै गएको छ।
केही विद्यालयमा विद्यार्थी सङ्ख्या धेरै
रहेको भएपनि शिक्षकको अभाव छ।
केही विद्यालयमा शिक्षक मात्र छन् भने
केहीमा विद्यार्थी नै नभएको अवस्था छ।

फेब्रुअरीमा ७३ हजार पर्यटक

काठमाडौं, १७ माघ/रासस
अङ्ग्रेजी वर्ष सन् २०२३ को फेब्रुअरी
महीनामा ७३ हजारभन्दा बढी विदेशी

५५ हजार ७४ जना विदेशी पर्यटक नेपाल
भित्रिएका थिए। अघिल्लो वर्ष सन् २०२२ को

उत्साहबर्द्धक रहेको बोर्डका निर्देशक
मणिराज लामिछानेले बताए। फेब्रुअरीमा
भारतबाट १८ हजार ४०१ पर्यटक आएका
छन्। अमेरिकाबाट सात हजार ८८७
(बाँकी अन्तिम पातामा)

तस्वीर: फाइल

पर्यटक नेपाल भित्रिएका छन्। नेपाल
पर्यटन बोर्डले उपलब्ध गराएको तथ्याङ्क
अनुसार वर्षको दोस्रो महीना हवाई मार्ग
भएर ७३ हजार २५५ पर्यटकले नेपाल
भ्रमण गरेका छन्। जनवरी महीनामा

फेब्रुअरीमा १९ हजार ७६६ पर्यटकको
नेपाल आगमन भएको थियो। सन् २०२१
को सोही महीनामा नौ हजार १४६
पर्यटकले नेपाल भ्रमण गरेका थिए।
पछिल्ला दिनमा विदेशी पर्यटक आगमन

हिउँदयाम सकिएसँगै प्रि-मनसुन शुरू

काठमाडौं, १७ फागुन/रासस
हिउँदयाम सकिएसँगै देशभर प्रि-
मनसुन शुरू भएको जल तथा मौसम
विज्ञान विभागले जनाएको छ।

मौसमविद् मञ्जु बासीका अनुसार
हिउँदयाम सकिएर मार्च १ अर्थात्
आजदेखि शुरू भएको प्रि-मनसुन तीन
महीनासम्म रहने छ।

प्रि-मनसुनको अर्वाधि मार्च, अप्रिल
र मेसम्म रहने, त्यसपछि मनसुन शुरू
हुने उनले बताइन्।

प्रि-मनसुनको समयमा दिउँसो
मेघगर्जन/चट्याङ्क साथै हावाहुरी र
असिना-पानीको सम्भावना रहने
मौसमविद्दले बताएका छन्।

यस मौसमी प्रणालीका समयमा
स्थानीय वायुको प्रभाव धेरै हुने गरेको
बताइएको छ।

स्थानीय वायुको प्रभावका कारण
आज दिउँसो पहाडी क्षेत्रका एक/दुई
ठार्उँमा हल्का वर्षाको सम्भावना रहेको
मौसमविद् बासीले जानकारी दिइन्।

उनका अनुसार आज सुदूरपश्चिम र
कर्णाली प्रदेशका एक/दुई ठार्उँमा हल्का
वर्षा र हिमपातको सम्भावना छ।

यस वर्ष हिउँदमा १४ वर्ष यताकै
कम वर्षा भएको जल तथा मौसम विज्ञान
विभागले जनाएको छ। हिउँदयाम सकिने
बेला केही दिन अघि काठमाडौं,
पोखरासहित केही ठार्उँमा हल्कादेखि
सामान्य वर्षा भएको थियो। यस वर्षको
हिउँदमा उच्च पहाडी र हिमाली
जिल्लामा न्यून हिमपात भएको विभागले
जनाएको छ। रासस

नेप्सेमा दोहोरो अङ्कको गिरावट

काठमाडौं, १७ फागुन/रासस
नेपाल स्टक एक्सचेन्ज (नेप्से)
परिसूचकमा बुधवार दोहोरो
अङ्कको गिरावट देखिएको छ।
आज परिसूचक २४ दशमलव
४४ अङ्कले घटेर एक हजार ९९५
दशमलव ४९ बिन्दुमा कायम
भएको हो।

नेप्से परिसूचक करीब दुई
महीनापछि दुई हजारको अङ्कभन्दा
तल झरेको हो। आज २५७ वटा
कम्पनीका ३७ लाख २९ हजार
९७६ किता शेयर २६ हजार ४५४ पटक खरीद-बिक्री हुँदा रु एक अर्ब २८
करोड ८३ लाख ६३ हजार ४०० बराबरको कारोबार भएको छ।
आज सबै समूहका उपसूचक घटेको छ। सबैभन्दा धेरै जीवन बीमा समूहको
उपसूचक १५६ दशमलव ८१ र उत्पादन समूहको उपसूचक १११ दशमलव २०
अङ्कले घटेका छन्। बैकिङ समूह सात दशमलव ६३, विकास बैंक ५१ दशमलव
४५, वित्त समूह १० दशमलव ५७, होटल तथा पर्यटन समूह ४७ दशमलव ०७ र
जलविद्युत् समूह ३४ दशमलव ९५ अङ्कले घटेको नेप्सेले जनाएको छ।

त्यसैगरी, आज लघुवित्त समूहको उपसूचक १०४ दशमलव ६७ र निर्जीवन
बीमा समूहको उपसूचक ९७ दशमलव ६२ अङ्कले घटेका छन्। लगानी समूह शून्य
दशमलव ५६, म्यूचुअल फन्ड शून्य दशमलव ११, व्यापार समूह २७ दशमलव ७१
र अन्य समूह १९ दशमलव ११ अङ्कले घटेका छन्। आज आदर्श लघुवित्त वित्तीय
संस्था लिमिटेडको शेयर मूल्यमा सकारात्मक सर्किट लागेको छ भने सबैभन्दा
धेरै बोटलस नेपाल (तराई) लिमिटेडको शेयर मूल्य नौ दशमलव ६१ प्रतिशतले
घटेको छ।

कारोबार रकमका आधारमा आज माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत्
आयोजनाको रु आठ करोड ७२ लाख ३७ हजार बराबरको एक लाख ७९ हजार
४९० किता शेयर खरीद-बिक्री भएको छ।

नेप्सेमा दोहोरो अङ्कको गिरावट

बित्रीमा राखिएका औजार : सुनसरीको इनरुवास्थित हटियामा बित्रीका लागि राखिएका फलामका घरेलु औजार। तस्वीर: रासस

समयअगाडि फुल्यो लालीगुराँस

- ध्रुवसागर शर्मा
गलेश्वर, १७ फागुन/रासस
चैत-वैशाखमा फुलनुपर्ने लालीगुराँस म्याग्दीको जङ्गलमा माघ महीनादेखि फुलेर फागुन आइपुग्दा राताम्मे भएको छ। लालीगुराँस समयभन्दा अगाडि नै फुले पनि हिउँद घर्किसक्दासम्म अझै हिमपात भएको छैन।

गत आइतवार सामान्य वर्षा भएपनि माटो भिजे गरी हिउँदे वर्षासमेत नहुँदा हिउँदे खाद्यान्न उत्पादन घट्ने भयले किसान चिन्तित छन्। मौसममा आएको परिवर्तनले लालीगुराँस दुई महीनाअगाडि नै फुलेको स्थानीयवासी बताउँछन्। धवलागिरि गाउँपालिकाका शकबहादुर छन्ड्याल चैत, वैशाखमा फुलनुपर्ने लालीगुराँसमा माघमै कोपिला लागेर मध्य फागुनसम्म आइपुग्दा जङ्गलै राताम्मे हुनेगरी ढकमक्क फुलिसकेको बताउँछन्। चैत दोस्रो हप्ता लालीगुराँस फुलेर जङ्गल राताम्मे हुनुपर्नेमा फागुन महीनामै फुलेर सबैलाई अचम्भित बनाएको छ।

अधिल्लो वर्ष चैत-वैशाख महीनामा मात्र लालीगुराँस फुल्ने गर्दथ्यो। यस वर्ष हिउँदमा हिमपात नभएर वर्षा कम भएपनि लालीगुराँस भने राम्रोसँग फुलेको हो। पश्चिमी म्याग्दीको मालिका, मङ्गला, धवलागिरि र उत्तरी म्याग्दीको अन्नपूर्ण, रघुगङ्गा गाउँपालिकाका विभिन्न जङ्गलमा लालीगुराँस फुलेर राताम्मे भएको स्थानीयवासीको भनाइ छ।

लालीगुराँस फुल्नेसँगै जङ्गल रातै देखिन थालेपछि स्थानीयवासी रमाउन थालेका छन्। कृषि प्राविधिक जगत बानियाँ मौसममा आएको परिवर्तनका कारण तापक्रम वृद्धि भएकाले पनि लालीगुराँस चाँडो फुलेको हुन सक्ने बताउँछन्। उनका अनुसार उच्च हिमाली क्षेत्रमा चैत दोस्रोदेखि वैशाख महीनासम्म

लालीगुराँस फुल्ने समय हो। यसको बारेमा थप अध्ययन गर्नु आवश्यक रहेको उनको भनाइ छ।

तस्वीर: फाइल

लालीगुराँससँगै रमाउन थाले पर्यटक यस वर्ष साबिकभन्दा पहिले नै लालीगुराँस फुलेर जङ्गल नै राताम्मे भएपछि लालीगुराँससँग रमाउन आन्तरिक पर्यटक लेक उक्लन थालेका छन्। यस वर्ष पुसदेखि नै लालीगुराँस फुलेर म्याग्दीका ग्रामीण जङ्गल राता देखिन थालेका छन् भने काफल र ऐंसेलुजस्ता जङ्गली फल पनि बेमौसममै फलन शुरू भएका छन्।

फागुनको मध्यदेखि कोपिला लाग्न शुरू हुने लालीगुराँस यस वर्ष भने फागुनको दोस्रो सातामा नै ढकमक्क फुलेका हुन्। यसैगरी, जङ्गली फलफूल र कन्दमूल पाक्न थालेका छन्। बेमौसममा नै लालीगुराँस फुल्नु र जङ्गली फलको मौसमी चक्र परिवर्तन हुनुमा तापमान अर्थात् जलवायु परिवर्तनको प्रत्यक्ष असर परेको वातावरणविद्हरूको

भनाइ छ। "लालीगुराँसको फूल चैत, वैशाख महीनामा फुल्ने गर्दथ्यो तर केही वर्षयता

हिमाल, वनस्पति, मानव स्वास्थ्य र महिलाको प्रजनन प्रक्रियामा समेत धेरै परिवर्तन देखिएको उनी बताउँछन्। उच्च हिमाली बस्तीमा पनि लामखुट्टे गर्मी ठाउँमा मात्र पाइने लामखुट्टे हाल उच्च पहाडी र हिमाली भेगमा पनि देखिन थालेको छ। जलवायु परिवर्तनकै कारण जडीबुटी तथा वनस्पति लोप भइसकेका छन्। साथै पृथ्वीमा समयमै पानी नपर्ने र परे पनि कहिले अतिवृष्टि त कहिले अनावृष्टि हुने भइरहेको छ। यसैगरी, कहिले अत्यधिक वर्षा भई धनजनको विनाश हुने त कहिले पानी नै नपरी खेतीबाली तथा वनजङ्गल नै सुक्ने अवस्था आइरहेको छ।

जलवायु परिवर्तनकै कारण नयाँनयाँ रोग देखिएका छन्। यसले विश्वकै लागि एक प्रमुख चुनौतीको विषय बनाएको र असर बढ्दै जाँदा नेपालका हिमाली क्षेत्रमा पाइने महत्त्वपूर्ण जडीबुटी यासगुम्बालगायत वनस्पति पनि लोप हुने खतरा बढेको छ। वायुमण्डलको तापक्रम, हावाको बहाव र वर्षात्मा हुने घटबढका कारण पृथ्वीको कुनै पनि भागको मौसममा हुने परिवर्तन नै जलवायु परिवर्तन हो। पृथ्वीको वायुमण्डलमा खासगरी नाइट्रोजन, अक्सिजन, कार्बन डाइअक्साइडजस्ता ग्याँस घटबढ भएमा जलवायु परिवर्तन हुने मौसमविद्हरू बताउँछन्। हाल पृथ्वीको वायुमण्डलमा कार्बन डाइअक्साइड, नाइट्रोजन र मिथेनजस्ता ग्याँसको मात्रा दिन प्रतिदिन बढ्दै गइरहेकाले वायुमण्डल अस्तन्तुलन भएर र हरितगृहको ग्याँस बढ्न पुग्दा पनि जलवायु परिवर्तन हुन्छ। जलवायुमा भएको परिवर्तनका कारण मानव स्वास्थ्यमा समेत नराम्रो असर देखिन थालेको चिकित्सक तथा वातावरणविद् बताउँछन्।

विश्वमा बढ्दो तापक्रम वृद्धि र जलवायु परिवर्तनका कारण कतिपय देखिने र धेरै नदेखिने परिवर्तन भइरहेका छन्। जलवायु परिवर्तनका कारण

स्ववियु निर्वाचन : यस्ता छन् विद्यार्थीका मुद्दा

- शरद शर्मा
काठमाडौं, १७ फागुन/रासस
त्रिभुवन विश्वविद्यालय (त्रिवि)मा स्वतन्त्र विद्यार्थी युनियन (स्ववियु) निर्वाचनको मिति नजीकै गर्दा विद्यार्थी सङ्गठन घोषणापत्रको अन्तिम तयारीमा लागेका छन्। १४ वर्षदेखि नियमित हुन नसकेको स्ववियु निर्वाचन यसपटक निर्धारित मितिमा नै हुने भएपछि विद्यार्थी सङ्गठनहरू घोषणापत्रसहित निर्वाचनको तयारीमा जुटेका छन्।

विद्यार्थी सङ्गठनले आगामी स्ववियु निर्वाचनमा बेरोजगार शिक्षाको अन्त्य गरी रोजगारमूलक शिक्षा र त्रिवि सुधारलाई आफ्नो मुख्य-मुख्य मुद्दाका रूपमा अगाडि सारेका छन्।

आगामी चैत ५ गते हुने निर्वाचनका लागि विद्यार्थी सङ्गठनले स्ववियुलाई युवा संसद्का रूपमा विकास गर्ने, शैक्षिक गुणास्तर सुधार, त्रिविको शैक्षिक क्यालेन्डर सुधार गर्ने, त्रिविका पदाधिकारी नियुक्ति, खुला प्रतिस्पर्धा नियुक्ति, पाठ्यक्रम परिमार्जनलगायतका मुख्य मुद्दा अघि सारेर निर्वाचनमा होमिँदै छन्।

अनेरास्ववियुका अध्यक्ष समिक बडालले राजनीतिक परिवर्तन भइसकेपछि मूलतः त्रिविको शैक्षिक गुणास्तर र त्रिविलाई सुधार्ने मुद्दासहित स्ववियु निर्वाचनमा होमिँने बताए। उनले स्ववियु मुलुकको नेतृत्व गर्ने थलो रहेकाले युवा संसद्का रूपमा स्ववियुलाई विकास गर्नुपर्ने बताए। "विगत १४ वर्षदेखि नियमित हुन नसकेको स्ववियु निर्वाचन यसपटक हुन थालेको छ," उनले भने, "यसपटक हामीले शैक्षिक मुद्दासहित नेतृत्व विकास गर्ने थलोका रूपमा रहेको स्ववियुलाई युवा संसद्का रूपमा लैजान पर्छ भन्ने रहेको छ।"

नेपाल विद्यार्थी सङ्घ (नेविसङ्घ) को स्ववियु निर्वाचन घोषणापत्रका संयोजक पूजन गन्धर्वले घोषणापत्र तयारी गरिसकेको बताए। उनले आफ्नो सङ्गठनको मुख्य मुद्दा शैक्षिक सुधार नै

रहेको बताए। नेविसङ्घले शिक्षासँगै उद्यमशीलता र शैक्षिक प्रमाणपत्रसँगै रोजगार अभियान सञ्चालन गर्ने, शिक्षा

तस्वीर: फाइल

क्षेत्रमा राज्यको लगानी अभिवृद्धि गर्दै शिक्षा क्षेत्रमा भएको निजी लगानीलाई नियमन र व्यवस्थापन गरी सेवामूलक बनाउने मुद्दा अघि सारेको छ।

यस्तै, सबै क्याम्पसमा स्ववियुलाई भ्रष्टाचाररहित बनाइ सक्षम नेतृत्व उत्पादन गर्ने थलोका रूपमा विकास गर्ने र स्ववियु र क्याम्पसको बजेटको वार्षिक लेखापरीक्षण गरी आर्थिक पारदर्शिता गराउने मुद्दा पनि बनाएको छ।

यस्तै, वैज्ञानिक, व्यावहारिक, प्राविधिक र अनुसन्धानात्मक शिक्षामा जोड, माध्यमिक शिक्षा सबै नेपालीका लागि अनिवार्य र निशुल्क बनाउन र उच्च शिक्षा सबैको पहुँचमा, गुणास्तरिय र सर्वसुलभ बनाउँदै क्रमशः निशुल्क बनाउने आफूहरूको मुद्दा रहेको नेविसङ्घका पूर्वकेन्द्रीय सदस्यसमेत रहेका गन्धर्वले जानकारी दिए।

अनेरास्ववियु (क्रान्तिकारी)का महासचिव दीपेश पुनले स्ववियु निर्वाचनका लागि घोषणापत्र तयार पारिएको जानकारी दिए। उनले आगामी स्ववियु निर्वाचनका लागि त्रिविलाई बेरोजगार जनशक्ति नभई स्वरोजगार जनशक्ति उत्पादन गर्ने मुख्य मुद्दा रहेको

बताए। उनले त्रिविका पदाधिकारी भागबन्दा नभई खुला प्रतिस्पर्धाबाट नियुक्ति गर्नुपर्ने,

नेविसङ्घका त्रिवि क्याम्पस नेता विष्णु बडैलाले त्रिविमा देखिएका विकृति, विसङ्गति सुधार आवश्यक रहेको बताए। उनले स्ववियु निर्वाचन नहुँदा त्रिवि नै अस्तव्यस्त रहेकाले आगामी स्ववियु निर्वाचनबाट त्रिविमा सुधार आउने बताए। उनले त्रिविमा रहेका परीक्षा नियन्त्रण कार्यालयलाई पूर्ण डिजिटल बनाउने, त्रिविलाई केन्द्रीय अनुसन्धानको केन्द्र बनाउने, छात्रालाई सेन्टिनेरी प्याडको सुलभ व्यवस्था गर्ने आफ्नो मुद्दा रहेको बताए।

उनले त्रिवि सेवा आयोग प्रत्येक छ/छ महीनामा विज्ञापन खोलेर योग्य दक्ष जनशक्ति ल्याउन जरुरी रहेको बताए। त्रिवि केन्द्रीय क्याम्पसका नेता तथा अखिलका केन्द्रीय सदस्य प्रशान्त भण्डारीले रोजगारमूलक शैक्षिक जनशक्ति उत्पादन, अनुसन्धानमूलक र सूचना प्रविधि शिक्षा आफ्नो मुद्दा रहेको बताए।

त्यस्तै, उनले अन्तर्राष्ट्रिय शैक्षिक अध्ययन र सीप त्रिविमा र विद्वानको पलायन रोक्दै समुन्नत नेपाल निर्माण रहेको बताए।

आगामी चैत ५ गते देशभरका त्रिविका ६२ आङ्गिक र एक हजार ४० सम्बन्धनप्राप्त क्याम्पसमा हुने स्ववियु निर्वाचनका लागि कार्यतालिकासमेत सार्वजनिक भइसकेको छ। कार्यतालिका अनुसार यही फागुन १९ गते विद्यार्थी सङ्घ/सङ्गठन दर्ता, फागुन २१ गते मतदाता सूची प्रकाशन, फागुन २७ गते बिहान ११ देखि दिउँसो २ बजेसम्म समानुपातिक तथा प्रत्यक्षतर्फको उम्मेदवारी दर्ता तोकिएको छ। यस्तै, कार्यतालिका अनुसार मतदान चैत ५ गते बिहान ८ देखि अपराह्न ४ बजेसम्म तोकिएको छ।

प्रत्येक दुई/दुई वर्षमा हुने स्ववियु निर्वाचन २०६५ देखि नियमित हुन सकेको छैन। विसं २०६५ चैत ६ गते भएको स्ववियु निर्वाचन एकैपटक आठ वर्षमा २०७३ चैत १५ गते भएको थियो।

फरक समाचार

कसरतबाट एन्जाइटीको उपचार

बदलिंदो जीवनशैलीमा अधिकांश व्यक्ति एन्जाइटीको शिकार हुन्छन्। एन्जाइटी कहिलेकाहीँ केही महीना वा वर्षौंसम्म पनि हुने गरेको छ। एन्जाइटीलाई लिएर

समय-समयमा विभिन्न प्रकारका शोध हुन्छन्। चिकित्सकले यो रोगको निदानको लागि औषधि दिन्छन्। हाल गरिएको एउटा शोधले एन्जाइटीको उपचारमा कसरत निकै प्रभावकारी भएको जनाइएको छ।

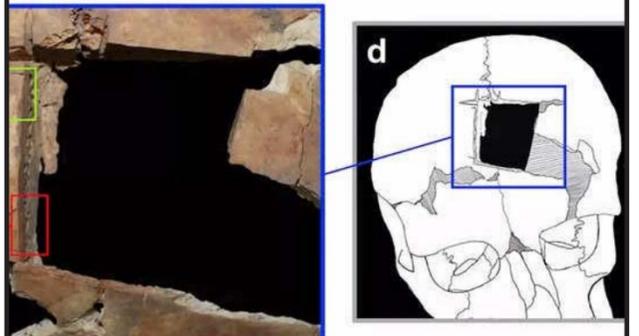
अस्ट्रेलियामा गरिएको शोध अनुसार एन्जाइटीको उपचारको लागि व्यायाम चिकित्सा वा औषधिभन्दा बढी प्रभावी हुन सक्छ। अध्ययनमा त्यस्ता मानिसलाई सहभागी गराइएको थियो, जुन १२ सातादेखि नियमितरूपमा शारीरिक गतिविधि गर्दथे। उनीहरूमा अवसाद, चिन्ता वा मनोवैज्ञानिक सङ्कटमा सुधार हुने सम्भावना, चिकित्सा वा प्रमुख औषधिको साथ उपचार गराउनेहरूभन्दा १.५ गुना बढी थियो। व्यायाम गर्नेहरू छिट्टै एन्जाइटीबाट छुटकारा पाएको देखियो।

शोधकर्ताको सुझाव छ, एन्जाइटीबाट छुटकारा पाउन कसरतलाई प्राथमिकता दिनुपर्छ। उच्च तीव्रता भएको व्यायाम गर्नाले अवसाद र चिन्तामा बढी सुधार देखियो। एरोबिक व्यायाम जस्तै हिँड्ने, प्रतिरोध प्रशिक्षण, पाइलेट्स र योगसहित सबै प्रकारका शारीरिक गतिविधि एन्जाइटीको उपचारमा सहयोग पुऱ्याउँछ।

एन्जाइटीलाई लिएर यो अध्ययन फेब्रुअरीमा ब्रिटिश जर्नल अफ स्पोर्ट्स मेडिसिनमा प्रकाशित भएको थियो। जसमा भनिएको छ, मानसिक स्वास्थ्यमाथि व्यायामले सबैभन्दा बढी लाभ पुऱ्याउँछ। अवसाद, एचआइभी वा मिर्गौलाको बिमारीका व्यक्तिलाई पनि यसबाट लाभ पुग्छ। जो महिला गर्भवती थिइन् वा प्रसवोत्तर अवधिमा थिइन्, उनीहरूमा पनि व्यायामबाट मानसिक स्वास्थ्यमा सुधार देखियो। मानसिक स्वास्थ्यमा सकारात्मक बदलाव ल्याउन व्यायाम गर्नुपर्ने शोधकर्ताले बताएका छन्।

प्वाल परेको खप्परको रहस्य खुल्यो

इजरायलमा खोजिएको कास्य युवाको मानव खप्परमा चारकुने प्वालको रहस्य सुल्झिएको छ। शोधकर्ताले यो प्वाल करीब ३५ सय वर्ष पहिलेको व्यक्तिको खप्पर सर्जरीको लागि बनाइएको बताएका छन्। यो ब्रेन सर्जरीको

दोस्रो सबैभन्दा पुरानो प्रमाण भएको दावी गरिएको छ, जसलाई ट्रेफिनेशनको रूपमा जानिन्छ। कङ्काल सन् २०१६ मा उत्तरी इजरायलको मेगिदोमा एउटा प्राचीन मकबरामा खोजिएको थियो। तब पुरातत्त्वविद्हरूलाई कङ्कालको एउटा जोडी भेटिएको थियो। मकबरा पनि सुन, चाँदी, कांस्य, जवाहरात, चिनियाँ माटोको भाँडो र अन्य विलासिताले भरिएका सामान भेटिएका थिए। यसबाट इजिप्त हुन्छ कि यो कङ्कालको अवशेष कुनै धनी प्राचीन परिवारका सदस्यको हो। अमेरिका, इजरायल र अस्ट्रियाका शोधकर्ताले यी अवशेषको डिएनएको विश्लेषण गरे। यसबाट पत्ता लाग्यो कि यो कङ्काल दुई भाइको हो, जसमध्ये एकजनाको खप्परमा चारकुने आकारको एउटा ठूलो प्वाल थियो। यो प्वाल निधारको माथि कुनै चोखो वस्तुले बनाइएको थियो। हाडलाई यति सूक्ष्म ढङ्गले काटिएको थियो कि हाडमा चिल्लो किनार छ। यसबाट थाहा हुन्छ कि त्यस समयका चिकित्सकले मस्तिष्कमा यो प्वाल सर्जरीको लागि बनाएका थिए।

हाडको जोडबाट पत्ता लाग्छ कि दुवै बाल्यकालमा रगतको कमीबाट पीडित थिए। एनिमिया रगतको कमीबाट हुने रोग हो। वैज्ञानिकले हाडमा बनेको चिह्नबाट पत्ता लगाएका छन् कि यो तपेदिक वा कृच्छरोगजस्ता गम्भीर बिमारीको सङ्केत हुन सक्छ। भनिन्छ, पहिले भाइको मृत्यु किशोरावस्थाको अन्त्य वा २० वर्षको सुरुआतमा भएको थियो र त्यसपछि खप्परमा प्वाल भएको भाइको पछि मृत्यु भएको हुन सक्ने बताइएको छ। सर्जरीपछि उपचारको कमीको कारण उसको मृत्यु भएको वैज्ञानिकले बताएका छन्।

शोधकर्ताले यसबारे ओपन एक्सेस पियर-रिभ्यू जर्नल पिपलओएस वनमा प्रकाशित गरेका छन्। उनीहरूलाई विश्वास छ कि स्ववायु होल ब्रेन सर्जरी पुरातत्त्वविद्द्वारा संसारको सबैभन्दा ठूलो खोज बन्न सक्छ। यदि उनीहरूको सिद्धान्त सही छ भने मगिदोको खोज मध्यपूर्वमा कतै पनि दर्ज गरिएको अहिलेसम्मकै सबैभन्दा पुरानो मस्तिष्कको शल्य चिकित्साको प्रयास हुनेछ। दुनियाँमा सर्जरीको सबैभन्दा पुरानो ज्ञात उदाहरण सबैभन्दा पहिले फ्रान्समा खोजिएको थियो। जहाँ ६५०० ईसापूर्वको एउटा चिहानमा ट्रेफिनडि छिद्र भएको ४० वटा खप्पर भेटिएका थिए।

कलेजोको रोगमा धरेलु उपचार

- तीनदेखि १० ग्राम अमलाको चूर्ण प्रतिदिन सेवन गर्नाले कलेजो बलियो हुन्छ र यसको क्रिया ठीक रहन्छ।

- एक गिलास पानीमा १२ ग्राम तुलसीको पात उमालेर चौथाइ पानी भएपछि छानेर पिउँदा कलेजो बढ्ने र अन्य रोग लागेको भए निको हुन्छ।

- लिची चाँडै पछुट। यसले पाचन क्रियालाई मजबूत बनाउनुका साथै कलेजोसम्बन्धी रोगमा निकै फाइदा पुऱ्याउँछ। - प्रतीक डेस्क (एजेन्सीको सहयोगमा)

अन्तर्राष्ट्रिय समाचार

नाइजेरियाको राष्ट्रपतिमा बोला टिनुबु निर्वाचित

नाइजेरियाका राष्ट्रपति बोला टिनुबु। तस्वीर: एजेन्सी

अबुजा, १७ फागुन/सिन्धुवा

नाइजेरियामा सत्तारूढ दल अल प्रोग्रेसिभ कङ्ग्रेसका उम्मेदवार बोला टिनुबु ८० लाख ७९ हजार मत ल्याएर राष्ट्रपतिमा निर्वाचित भएको निर्वाचन आयोगले जनाएको छ।

निर्वाचित ७० वर्षीय राष्ट्रपतिले आफ्ना निकटतम प्रतिद्वन्द्वी पूर्वउपराष्ट्रपति अतिकु अबुबाकरलाई पराजित गरेको आयोगले जनाएको छ।

नेता अबुबाकरले छ लाख ९८ हजार मत प्राप्त गरेका छन् भने उनलाई पछ्याउँदै लेबर पार्टीका उम्मेदवार पिटर ओबिले ६९ लाख मत पाएको राष्ट्रिय निर्वाचन आयोगका अध्यक्ष महमुद याकुबुले बताएका छन्।

यो निर्वाचन नाइजेरियाको इतिहासमा सबैभन्दा कडा प्रतिस्पर्धा भएको थियो। नेता टिनुबुको पकड बलियो रहेको लागोसका साथै देशको दक्षिण-

पश्चिम क्षेत्रमा आफ्नो गठ बनाएका ओबिलेलाई पराजित गरेका छन्।

नवनिर्वाचित राष्ट्रपति टिनुबु लागोस राज्यका पूर्वगभर्नर एवं सिनेटर हुन्। राष्ट्रव्यापी समर्थकहरूको विशाल भेलालाई सम्बोधन गर्दै उनले आफ्नो जीतसँगै नाइजेरियामा नयाँ आशा पलाएको बताए। उनले दिगो विकासमा ध्यान दिने तथा नागरिकका चाहनाबमोजिम राष्ट्रिय विकासका काम गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरे। सुरक्षित नाइजेरिया बनाउने जनचाहना पूरा गर्ने दृढता पनि उनले व्यक्त गरे।

निवर्तमान राष्ट्रपति महमुद बुहारीले टिनुबुको जीतको स्वागत गर्दै निर्वाचन परिणामले अफ्रिकाको सबैभन्दा ठूलो अर्थतन्त्रमा लोकतन्त्र प्रतिविम्बित भएको बताए। राष्ट्रपति बुहारीले सुव्यवस्थितरूपमा टिनुबु र उनको टोलीलाई सत्ता हस्तान्तरण गर्ने बताएका छन्। बुहारीले राष्ट्रपति निर्वाचनलाई अफ्रिकाको सबैभन्दा ठूलो लोकतान्त्रिक अभ्यासका रूपमा वर्णन गर्दै नवनिर्वाचित राष्ट्रपति टिनुबुको प्रशंसा गरे। रासस

एमालेको ग्रासरूट अभियान, प्रसौनीमा बैठक

तस्वीर: सौजन्य

प्रस, वीरगंज, १७ फागुन/

एमालेको ग्रासरूट अभियान अन्तर्गत बुधवार प्रसौनी गाउँपालिका कमिटीको बैठक सम्पन्न भएको छ।

बैठकले ग्रासरूट अभियान गाउँगाउँमा पुऱ्याउने निर्णय गरेको छ।

केन्द्रीय सदस्य तथा ग्रासरूट अभियानका प्रतिनिधि अरविन्द सिंहले ग्रासरूट अभियानबारे सहभागीहरूलाई बैठकमा जानकारी गराएका थिए।

प्रदेश कमिटी सदस्य मनोज पौडेलले

प्रधानमन्त्री प्रचण्डका कारण देश अस्थिरतातर्फ धकेलिएको बताए। उनले प्रम प्रचण्ड बोलीको ठेकान नभएको नेता भनी आरोप लगाए।

गापा अध्यक्ष भगवती न्यौपानेको अध्यक्षतामा सम्पन्न बैठकमा प्रदेश कमिटी सदस्यहरू राजमहमद राय, विनोद पटेल, सुनील पाल, जिल्ला कमिटी सदस्यहरू तारा कार्की, धुव यादव,

हेमराज न्यौपाने, रमेश खरेल, अशेश्वर गुप्तालगायत सहभागी थिए।

वडा कमिटीका बैठकहरू तय गर्दै जनसङ्गठन संयन्त्रको भेला आयोजना गर्नुका साथै स्थानीय तह सञ्चालनका लागि पालिका दल तथा वडा दल निर्माण गर्ने निर्णय गरिएको छ। वडामा जिल्ला कमिटी सदस्यहरूलाई ग्रासरूट अभियानको प्रतिनिधिको रूपमा छटाउनेसमेत निर्णय भएको बताइएको छ।

महोत्तरीमा डढेलोले सखाप हुँदै वन

महोत्तरी, १७ फागुन/रासस

मध्य फागुनमै महोत्तरीको वनक्षेत्रमा जताततै डढेलो लागेको छ। डढेलोबाट ससाना बिरुवा नष्ट हुन थालेका छन्। यसपालि हिउँदभरि पानी नपरेकाले डढेलो चाँडै फैल्ने खतरा छ। बर्दिबास र गौशाला नगरपालिका क्षेत्रका राष्ट्रिय वन (सामुदायिक वन), साझेदारी वन, धार्मिक वन र सागरनाथ वन विकास परियोजनाका प्लटमा तथा पूर्व-पश्चिम राजमार्ग वरपरका वनक्षेत्रमा धुँवाँको मुस्लो जताततै देखिन्छ।

बर्दिबास नगरक्षेत्रभित्र चारवटा सबडिभिजन कार्यालय (बाँके, टुटेश्वर, गणान्ता र गौरीडाँडा) छन्। यहाँ सशस्त्र वन सुरक्षा कार्यालय पनि छ। यसबाहेक सागरनाथ वन विकास परियोजनाको कार्यालय र पोस्ट पनि छन्। बर्दिबास-५ टुटेश्वरका बुद्धिराज काफ्ले भन्छन्, “डढेलो लगाउनेहरू कहिल्यै समातिएनन्।” डढेलो बस्तीमै आइपुगे चिन्ताले राम्ररी सुत्न नसकेको उनको भनाइ छ।

डढेलोका साथै वनक्षेत्रमा सुरक्षा गस्ती नगर्दा रुखका लाशा काट्ने क्रम हवातै बढेको छ। साझेदारी वनका समिति र कार्यालय एवं सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति पनि वन सम्पदा सुरक्षामा नभई उपभोगमा मात्र लागेका

गुनासो छ। उनीहरूको उदासीनताले वन

उजाड हुँदै गएको गौशाला-१०

पर्याप्त जनशक्ति नहुँदा सबै क्षेत्रमा सघन गस्ती गराउन नसकिएको कर्मचारी

तस्वीर: फाइल

लक्ष्मीनयाँका लक्ष्मीप्रसाद महता

बताउँछन्। “दिनदिनै डढेलोले वन खरानी हुँदैछ,” उनले भने। वन कर्मचारीको उदासीनताले वन सखाप भइरहेको उनको भनाइ छ। डढेलो लगाए नयाँ घाँस पलाउने विश्वासले वनमा डढेलो लगाउने गरेको पाइन्छ। गोठालाले बढीजसो डढेलो लगाउने गरेको पाइएको छ। जिल्लाको वनक्षेत्र मासिने क्रम बढेको छ।

जिल्लामा राष्ट्रिय वन, सामुदायिक, साझेदारी, धार्मिक र सागरनाथ वन विकास परियोजनाको समेत गरी २४ हजार ४६५ हेक्टर क्षेत्रफलमा वन रहेको डिभिजन वन कार्यालयले जनाएको छ।

बताउँछन्। डढेलो नियन्त्रणमा सर्वसाधारणको सहयोग आवश्यक भएको गणान्ता सबडिभिजन वन कार्यालय, बर्दिबास-५ माईस्थानका कार्यालय प्रमुख सहायक वन अधिकृत रामसुन्दर साह बताउँछन्।

वनक्षेत्रको नियमित गस्ती र कारबाई प्रक्रिया दुरुस्त गर्न वन सुरक्षा र जिल्लास्थित अन्य सुरक्षा निकायको समन्वयमा संयुक्त टोली बनाइएको सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी उपेन्द्र न्यौपानेले बताए। “वनक्षेत्रभित्र सशस्त्र प्रहरी र नेपाल प्रहरीका पोस्टसमेत छन्, यी सबैको संयुक्त गस्ती बढाइनुपर्छ,” उनले भने।

ग्रीसमा रेल दुर्घटनामा ३२ जनाको मृत्यु

दुर्घटनापछि क्षतिग्रस्त रेल। तस्वीर: रायटर्स

एथेन्स, १७ फागुन/एएनआई

ग्रीसमा मङ्गलवार अखेर राति दुईवटा रेल एकापसमा ठोक्किंदा ३२ जनाको मृत्यु हुनुका साथै कम्तीमा ८५ जना घाइते भएका सिएनएनले जनाएको छ।

ग्रीसको लारिसा शहरनजीकैको मध्य ग्रीसको टेम्पीमा मङ्गलवार साँझ ३५० भन्दा बढी यात्री बोकेको यात्रीवाहक रेल

एक मालवाहक रेलसँग ठोक्किंदा कम्तीमा ३२ जनाको मृत्यु हुनुका साथै ८५ भन्दा बढी मानिस घाइते भएका ग्रीसको फायर सर्भिसले जनाएको छ।

उद्धारको प्रयास जारी छ र मृतकको सङ्ख्या बढ्न सक्ने अनुमान गरिएको छ।

दुई रेलबीचको टक्करको

गम्भीरताका कारण क्रोन बोक्ने सवारीहरूले निकाले काममा सहयोग गरिरहेका फायर ब्रिगेडले एक विज्ञप्तिमा जानकारी दिएको छ। ग्रीक फायर सर्भिसका प्रवक्ता भासिलिस वाथार्कोगियानिसले १९४ यात्रीलाई सुरक्षितरूपमा थसालोनिकी लगिएको सिएनएनले जनाएको छ। रासस

सोमालियाका पचास लाख नागरिक खाद्य सङ्कटमा

संयुक्त राष्ट्रसङ्घ, १७ फागुन/सिन्धुवा राजनीतिक तथा आर्थिक सङ्कटमा फसेको सोमालियामा कम्तीमा पनि पचास लाख मानिस खाद्य सङ्कटमा परेका बताइएको छ।

संयुक्त राष्ट्रसङ्घका विज्ञहरूले सो कुराको जानकारी हालै मात्र दिएका समाचारमा जनाइएको छ। सोमालियाली अधिकारीहरूले यस अधिदेखि नै देशमा खाद्यान्नको सङ्कट परेको बताउने गरेका थिए।

यहाँ खाद्य सङ्कटमा परेकाहरूमध्ये कम्तीमा पनि एक लाखजना त अहिले नै

भोकमरीमा परेको बताइएको छ। खाद्यान्नसम्बन्धी विज्ञलाई उद्घृत गर्दै

अनुमानित १८ लाख बालबालिका कुपोषणमा परेका छन् र तीमध्ये करीब

तस्वीर: सिन्धुवा

संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय महासचिव एन्टोनियो गुटेरेसका प्रमुख प्रवक्ता स्टेफन डुजारिकले सोमालियाको अवस्था निकै खराब भन्दै गएको बताएका छन्। उनका अनुसार सोमालियाका

पाँच लाखको अवस्था नाजुक छ। अहिले नै यहाँ खाद्यान्नको आवश्यक व्यवस्था गर्न नसक्ने हो भने यस देशमा खाद्यान्नको चरम सङ्कट पर्दै जानेतर्फ सबैले ध्यान दिनुपर्ने उनले बताएका छन्। रासस

वाइसिएल पर्सको बैठक

तस्वीर: सौजन्य

प्रस, वीरगंज, १७ फागुन/

नेकपा माओवादीको भ्रातृ सङ्गठन वाइसिएल नेपाल पर्स जिल्ला समन्वय समितिको विस्तारित बैठक बुधवार

वीरगंजमा बसेको छ।

वाइसिएल पर्सका संयोजक दीपेन्द्रसिंह पटेलको अध्यक्षता तथा माओवादी केन्द्र पर्सका इन्चार्ज विजय

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

यस वीरगंज महानगरपालिकाको मिति २०७९/११/१ को भौतिक पूर्वाधार अतिक्रमण खाली गर्ने समितिको निर्णयबमोजिम नगर क्षेत्रमा रहेका सडक, फुटपाथ र नाला अतिक्रमण गरी बनाइएका सिटी, रैम्प, छेकबार तथा यस महानगरपालिकाको वडा नं.१० स्थित पशुपति आदर्शनगर निर्माण समितिको प्लटहरूबीचमा रहेको १० फिट नालाहरूमाथि निर्माण गरिएका भौतिक संरचना ७ (सात) दिनभित्र खाली गर्न सम्बन्धित सबैलाई सूचित गरिन्छ। यदि सो म्यादभित्र उक्त संरचनाहरू नहटाइएमा यस कार्यालयबाट खाली गराउँदा लाग्ने दस्तुर/खर्चसमेत सम्बन्धित व्यक्ति, सङ्घ-संस्था र फर्मबाट नै असुलउपर हुने बेहोरासमेत जानकारी गराइन्छ।

रानीघाट-पोखरिया बस समिति

भिस्वा- बिहान ७:४० बजे
भिस्वा- बिहान १०:०० बजे
भिस्वा- मध्याह्न १२:०० बजे
भिस्वा- दिउँसो १:३० बजे
दसौता- दिउँसो २:३० बजे
सेढवा- दिउँसो ३ बजे
देउरिया- दिउँसो ३:१५ बजे
भिस्वा- दिउँसो ३:४० बजे

आजको शशिक्षण	
मेस	रुस
राज्यलाभ	अतिथिभाग्यमन
मिथुन	कर्कट
सुया	खर्चवृद्धि
सिंह	तन्त्रा
घनलाभ	सफलता
तुला	वृष्टिक
ईश्वरभक्ति	कष्टानुभूति
धनु	मन्त्र
व्यापारवृद्धि	कडाभय
कुम्भ	मीन
सुसमाचार	भयचिन्ता

ज्योतिषी पं. अक्षिराम सुवेदी, सि.सं.भा.वि.कलेया

समितिद्वारा पानगल्लीका पसलहरूको अनुगमन

प्रस, वीरगंज, १७ फागुन/

वीरगंज महानगरपालिका बजार व्यवस्थापन तथा अनुगमन समितिले महानगरपालिकाका केही किरानापसलहरूको अनुगमन गरेको छ।

उपप्रमुख इम्तियाज आलम नेतृत्वको टोलीले मङ्गलवार बडा नं ९ स्थित पानगलीमा रहेका किराना तथा खाद्यान्न पसलको अनुगमन गरेको थियो। पानगलीस्थित सुमित्रा ट्रेडर्स एन्ड सप्लायर्स, श्याम ट्रेडर्स, बालाजी, सिद्धिदाता ट्रेडर्स, वर्णवाल जेनरल सप्लायर्स, गहवामाई सप्लायर्स, गढीमाई स्टोर्समा अनुगमन गर्ने क्रममा अधिकांश पसलले महानगरपालिकाबाट व्यवसाय अनुमतिपत्र नलिई सञ्चालन गरेको पाइएको थियो।

त्यस्तै, ती पसलहरूले मूल्यसूची नराखेको, पसलको बोर्ड नराखेको, म्याद गुज्रिएका, लिफ्ट/ब्रेकेज सामान राखिएको पाइएको थियो।

अनुगमनको क्रममा ती पसलहरूलाई तीन दिनभित्र व्यवसाय प्रमाणपत्र लिन

र सबै प्रक्रिया पुन्याउन निर्देशन दिइएको वीरगंज महानगरपालिकाका खाद्य

महानगरपालिका, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, खाद्य प्रविधि तथा गुण

अखाद्य वस्तु नष्ट गर्दै अनुगमन समितिको टोली। तस्वीर: सौजन्य

अधिकृत विपिनकुमारलाल दासले जानकारी दिए। अनुगमनको क्रममा बालाजी ट्रेडर्समा लिफ्ट/ब्रेकेज रहेका हुलासको पीठो, चक्की फ्रेस पीठो बरामद गरी नष्ट गरिएको दासले बताए।

अनुगमन टोलीमा वीरगंज

नियन्त्रण कार्यालय, वाणिज्य कार्यालय, घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, वीरगंज उद्योग वाणिज्य सङ्घ, नापतौल तथा गुणस्तर कार्यालय, पर्सा प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी, उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्चका प्रतिनिधिहरूको सहभागिता थियो।

छिपहरमाईको प्रप्रअमा राकेश ओझा

सुग्रीव साह, भिस्वा, १७ फागुन/

छिपहरमाई गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतमा बुधवारदेखि राकेश ओझा नियुक्त भएका छन्। उनी आज कार्यालयमा हाजिर भएका छन्।

लामो समयदेखि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतमा स्वास्थ्य शाखा प्रमुख शम्भु

साह निमित्त भएर सञ्चालन गर्दै आएका थिए। छिपहरमाई गापालिका स्थानीय तह गठन भएसँगै योसमेत तीनजना प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले जिम्मेवारी सम्हालेका थिए। शुरूमा देवनाथ साह तेलीले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको जिम्मेवारी वहन गरेका थिए। उनी

गएपछि स्वास्थ्य शाखा प्रमुख साहलाई निमित्त बनाइएको थियो। आजदेखि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतमा ओझाले काम शुरू गरेका छन्।

भन्सार छलीका

सामान भन्सार चलान

प्रस, वीरगंज, १७ फागुन/ जिल्ला प्रहरी कार्यालय, पर्साले मङ्गलवार साँझ वीरगंजका विभिन्न

स्थानबाट बरामद गरेको भन्सार छलीका सामान वीरगंज भन्सार कार्यालयमा बुझाएको छ। जिप्रका, पर्साले इनवां गाउँ, नगवा र छपकैयाबाट भन्सार छलीका तीन लाख ७० हजार बराबरका कपडा, खाद्यान्न बरामद गरेको र कारबाइको लागि भन्सार कार्यालय चलान गरेको बताएको छ।

फेब्रुअरीमा ७३ हजार ...

पर्यटकले नेपाल भ्रमण गरेका छन्। त्यस्तै, थाइल्यान्डबाट चार हजार ८०२, दक्षिण कोरियाबाट तीन हजार २४६, अस्ट्रेलियाबाट दुई हजार ९६९, चीनबाट दुई हजार २६६, म्यानमाबाट दुई हजार २३२, श्रीलङ्काबाट दुई हजार ११७ र जर्मनीबाट दुई हजार १०८ पर्यटक नेपाल भित्रिएका छन्।

पछिल्लो तथ्याङ्कले महामारीपछि फेब्रुअरी महीनामा हालसम्मकै उल्लेख्य सङ्ख्यामा पर्यटक आएको देखिन्छ। कोभिड-१९ महामारीका कारण घटेको विदेशी पर्यटकको सङ्ख्या सन् २०२२ मा भने केही बढेको थियो। उक्त वर्ष छ लाख १४ हजार १४८ विदेशी पर्यटकले नेपाल भ्रमण गरेका थिए। महामारीपूर्व सन् २०१९ मा ११ लाख ९७ हजार ९१ जना पर्यटक नेपाल आएका थिए।

तर सन् २०२० मा कोरोना महामारीका कारण विदेशी पर्यटकको सङ्ख्या ८१ प्रतिशतले कमी आई दुई लाख ३० हजार ८५ जना पर्यटक नेपाल भित्रिएका थिए। त्यसैगरी, २०२१ मा भने एक लाख ५० हजार ९६२ पर्यटक नेपाल आएका थिए।

खेलकूदको संसार

वीरगंजमा राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता

प्रस, वीरगंज, १७ फागुन/

वीरगंजमा राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता शुरू भएको छ।

फागुन १८ गतेसम्म चल्ने प्रतियोगितामा एथलेटिक्स, कबड्डी, कराँते, तेक्वान्दो, भलिबलगायत खेलहरू हुने जनाइएको

तस्वीर: प्रतीक

छ। नारायणी रङ्गशालामा भइरहेको प्रतियोगितामा वीरगंजका सरकारी तथा निजी गरी १६ वटा विद्यालय तथा क्याम्पसहरूको सहभागिता रहेको छ।

हरि खेतान र बिपिजी कलेजको पनि सहभागिता रहेको जनाइएको छ।

प्रतियोगितामा बुधवारका खेलहरूमा १००, २००, ४००, ८००, १५०० मिटरका बौड, कबड्डीमा महिला-पुरुषका खेलहरू एवं भलिबलका खेलहरू भएको एथलेटिक्सका मुख्य निर्णायक विश्वेश्वर पटेलले जानकारी गराए। प्रतियोगिता जिल्ला खेलकूद विकास समिति, पर्साको प्राविधिक सहयोगमा भइरहेको जनाइएको छ।

वीरगंजमा एनवाइइएफको कार्यालय उद्घाटन

प्रस, वीरगंज, १७ फागुन/

वीरगंजमा नेपाल युवा उद्यमी मञ्च वीरगंज च्याप्टरको कार्यालय उद्घाटन भएको छ।

च्याप्टरका अध्यक्ष राकेश साहको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि वीरगंज महानगरका प्रमुख राजेशमान सिंह, लिड नेपालका अध्यक्ष अनिलकेशरी शाह, एनवाइइएफका राष्ट्रिय अध्यक्ष रितेश लामिछाने, नेपाल पत्रकार महासङ्घ, पर्साका अध्यक्ष अनुप तिवारी, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासङ्घ, मधेश प्रदेशका अध्यक्ष गणेश लाठ, वीउवासङ्घका पूर्वअध्यक्ष अशोक बैद, सङ्घका अध्यक्ष सुबोध गुप्ता, पूर्व अध्यक्ष

गोपाल केडियालगायतको सहभागिता पूर्वअध्यक्ष अनुप अग्रवालले जानकारी रहेको एनवाइइएफ, पर्साका गराए।

उद्योग वाणिज्य सङ्घको होलीमिलन कार्यक्रम

प्रस, परवानीपुर, १७ फागुन/

वीरगंज उद्योग वाणिज्य सङ्घले

समारोहमा वीरगंजका उद्योगी, व्यवसायी, बारा-पर्साका सुरक्षा

उक्त समारोहमा एकापसमा शुभकामना आदानप्रदान गरी होलीमिलन कार्यक्रम भएको थियो।

होलीमिलन समारोह आयोजना गरेको छ। उद्योग वाणिज्य सङ्घमा आयोजित

अधिकारी, समाजसेवी, सञ्चारकर्मी एवं सरोकारवालाहरूको सहभागिता रहेको

कार्यक्रममा वीरगंज महानगरपालिकाका प्रमुख राजेशमान सिंह, बाराका प्रमुख जिल्ला अधिकारी नवराज सापकोटा, प्रहरी उपरीक्षक होबिन्द्र बोगटी, सशस्त्र प्रहरी उपरीक्षक टोपबहादुर डाङ्गी, पर्साका सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी भीमकान्त पौडेल, नेपाल पत्रकार महासङ्घ, पर्साका अध्यक्ष अनुप तिवारीलगायतको सहभागिता रहेको वीरगंज उद्योग वाणिज्य सङ्घका उपाध्यक्ष माधव राजपालले जानकारी गराए।

सङ्घका अध्यक्ष सुबोध गुप्ताको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा वरिष्ठ उपाध्यक्ष अनिल अग्रवाल, उपाध्यक्ष हरि गौतमलगायत पदाधिकारीहरूको सहभागिता थियो।

तीन महीने सिलाइकटाइ तालीम समापन

पन्नालाल महतो, जङ्गबहादुर यादव, धना देवी, सदस्य साहेबा खातुन र प्रशिक्षकद्वय सविना खातुन, पूजा साहलगायतको सहभागिता थियो।

शौचालयको प्रयोग गरौं, सङ्क्रमणबाट जोगिऔं

- खुला स्थानमा दिसापिसाब नगरौं।
  - शौचालयमा मात्र दिसापिसाब गरौं।
  - दिसापिसाब गरिसकेपछि साबुनपानीले मिचिमिची हात धोऔं।
  - हत्केलापछाडि, औंलाको बीच, नडलगायत हातका सबै भागमा कम्तीमा २० सेकेन्डसम्म राम्रोसँग साबुन लगाएर सफा पानीले हात धोऔं।
  - सफा कपडा वा तौलियाले हात पुछौं।
- जीवाणुलगायतको सङ्क्रमणबाट आफू पनि बचाउ। अरुलाई पनि बचाऔं।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

Make your stay with us is a memorable experience

Lords Plaza Birgunj is a world class hotel built to treat all types of travelers. This beautiful hotel is equipped with contemporary Rooms and Suites, Business Center, Four Conference Rooms, Three Food and Beverage outlets - Bar, Multi Cuisine Restaurant & Roof Top Dining, Spa, Gym, Pool and Casino.

Diyalo
Lords
PLAZA
Exhilarating Hospitality
Birgunj

Call - 51525252, 98028 19788, 98028 19787

Aadarsh Nagar, Birgunj, Nepal, www.lordshotels.com